

Nisan 2019

5. ULUSAL PAMUK ZİRVESİ

Ulusal Pamuk Konseyi tarafından 13 Nisan tarihinde "Tohumdan Hazır Giyim'e Yerli Pamuk " konulu Ulusal Pamuk Zirvesi Etkinliğinin 5.si Kahramanmaraş'ta düzenlendi. Üretici, tüccar, tekstil sanayicileri gibi pamuk sektörü paydaşlarının bulunduğu toplantıda yerli pamuk üretiminde, tekstil sanayisinde ve hazır giyimde sürdürülebilirlik sağlanması amacıyla yapılması gerekenler masaya yatırıldı. Konuşmacılar arasında bulunan PROGEN Tohum Genel Müdürü Aykut Özbuğday, pamuk tarımında sürdürülebilirlik, üretici desteklemeleri, kaçak tohum kullanımının önlenmesi ve pamuk tohumculuğunun ülke ekonomisindeki yeri gibi konularda katılımcıları bilgilendirdi.

PROGEN TOHUM ŞANLIURFA'DA PAMUK SEKTÖRÜNDEKİ PAYDAŞLARI İLE BULUŞTU

Türkiye pamuk üretiminin yarısına yakınına gerçekleştiren Şanlıurfa'da yeni bir pamuk sezonuna girerken, 2018 yılında yaşanan sorunların irdelendiği ve çözüm önerilerinin tartışıldığı bir panel düzenlendi. Progen Tohum tarafından 17 Nisan tarihinde Dedeman Otelde düzenlenen toplantıya, Şanlıurfa bölgesi çırçır işletmecileri ve tekstil sanayii temsilcileri katıldı. Konuşmacılardan Progen Tohum Genel Müdürü Aykut Özbuğday "Pamukta kalite ve sürdürülebilirlik", Doğru Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı Sabri Doğru "Sanayici beklentileri", Çalık Grup Alım Koordinatörü Abdurrahman Yada, "Sanayici talepleri", Anadolu Çırçır Yönetim Kurulu Başkanı Feridun Çiftçi "Çırçır İşletmeleri Beklentileri ve Sıkıntıları", İzmir Borsa Ajansı Necdet Uluseverler "Piyasa Beklentileri" konularında katılımcıları bilgilendirdi.

Konuşmalarda, Şanlıurfa pamuğunun kalitesinin yükseltilmesinin önemli olduğu, 2018 yılında yaşanan geç hasat sorununun erkenci ve kaliteli çeşitlerle aşılabileceği vurgulandı. Aykut Özbuğday, Progen Tohum tarafından geliştirilen LİMA çeşidinin, verimi, elyaf kalitesi ve erkenciliği ile Şanlıurfa ili için bir çözüm olabileceğini, üreticilerden gelen taleplerin de bu yönde olduğunu belirtti. Bazı çırçır işletmecileri de bu görüşü doğrularak, pamukta erkencilik ve kalitenin önemi üzerinde durdu.

İZMİR BERGAMA ZİRAAT ODASI TOPLANTISI

Progen Tohum tarafından İzmir'in Bergama ilçesinde gerçekleştirilen toplantıya, Bergama Ziraat Odası başkanı Nuri Taşkıranoğulları, Ziraat Odası üyeleri ve bölgenin önde gelen üreticileri katıldı. Toplantıda bölgenin ekim deseninde önemli rol oynayan pamuk bitkisi yetiştiriciliği hakkında teknik bilgiler verildi. Üreticilerin sorularına ve sorunlarına ışık tutulduğu toplantıda pamuk tarımında yaşanan yenilikler ve pamuk, soya, mısır tohum gelir-gider parametreleri değerlendirildi.

Toplantıya katılan üreticiler, Progen Pamuk çeşitlerinden **Lima, Lydia ve BA440**'in üretim alanlarında güçlü bir pazar elde ettiğini, verim ve kalitede beklentileri karşılayabilecek özelliklere sahip olduklarını belirttiler.

PROGEN TOHUM VİRANŞEHİR'Lİ ÜRETİCİLERLE BİR ARAYA GELDİ

Şanlıurfa pamuk üretiminde önemli bir yere sahip olan Viranşehir'de gerçekleştirilen toplantıya çok sayıda üretici ve çırçır işletme sahibi katıldı. Öncelikle Progen Tohum kurumsal yapısının tanıtıldığı toplantıda, pamukta elyaf kalitesinin önemi, kaliteli elyaf için yapılması gerekenler ve Profiber projesi dile getirildi. Toplantıya katılan Çırçır İşletmesi temsilcileri, rahat ve primli satış için kalitenin önemli olduğunu, bu bakımdan 2019 sezonunda LİMA çeşidini yaygınlaştırmak istediklerini belirtti. Lima'nın kalitesi yanında verimi ve erkenciliği ile dikkat çektiği vurgulandı. Edessa ve BA440 çeşitlerinin de Viranşehir'de üstün performans gösterdiği, tüylü çeşit ekimini tercih eden üreticilerin, kalite değerleri emsallerinden daha iyi olan Edessa ve BA440 tercih etmesinin avantajlı olacağı belirtildi.

ANTAKYA ZİRAAT ODASI ve ÜYELERİNİN PROGEN TOHUM ZİYARETİ

Antakya Ziraat Odası Başkanı Mehmet Muzaffer Okay öncülüğünde, Ziraat Odası Meclis üyeleri ve bölgenin önder çiftçileri 20 Mart 2019 tarihinde Progen Tohum tesislerini ziyaret etti. Progen Tohum Yönetim Kurulu Başkanı Ali Özbuğday, "Yürütülen projeler, pamuk tarımındaki gelişmeler ve ekonomisi" hakkında bilgiler verdi. Ayrıca etkinliğe katılan üyelere Progen Tohum Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart tarafından, "Entegre pamuk üretimi, Progen pamuk çeşitleri, pamukta kalite ve kalite parametreleri ile Profiber projesi" hakkında sunum yapıldı. Karşılıklı soru cevap ile devam eden toplantıda, yerli tohum üretiminin önemi dile getirildi. Sunumlardan sonra Progen laboratuvarları gezilerek yürütülen projeler hakkında kısa bilgiler verildi. Oda Başkanı Okay ve Progen Yönetim Kurulu Başkanı Özbuğday, işbirliğinin sürdürülmesi yönünde temennide bulundular.

BATMAN- SİLOPİ ÜRETİCİLERİNİN PROGEN TOHUM ZİYARETİ

11-12 Mart 2019 tarihlerinde Batman ve Silopi önder çiftçilerinden oluşan bir grup üretici Progen Tohumu ziyaret etti. Progen Tohum üretim tesisleri ve laboratuvarlarının gezilmesi ile başlayan programda, Progen pamuk çeşitlerinin tanıtımı yapıldıktan sonra, 2018 yılında Batman ve Silopi pamuk alanlarında yaşanan sorunlar tartışıldı. Progen Tohum'un ArGe çalışmaları konusunda da bilgilendirilen üreticilere, pamuk yetiştiriciliğinde verim ve kaliteyi etkileyen faktörler ve girdiler konularında bir sunum yapıldı. Kütlü satışlarında yaşanan sıkıntıların aşılmasında önemli rol oynayabilecek Profiber projesi konusunda da konuklar bilgilendirildi.

GAZİANTEP NURDAĞI ZİRAAT ODASI TOPLANTISI

Pamuk ekim sezonun başlaması ile üreticilerin geçen sezon yaşadığı sıkıntıları tekrar yaşamaması adına Progen Tohum bilgilendirme toplantılarına hız kesmeden devam etti. Gaziantep Nurdağı ilçesi Ziraat Odasında düzenlenen ve üreticilerin sorunlara ışık tutan toplantıda, erkenci çeşit önemi ve pamuk ekim teknikleri hakkında bilgilendirildi. Sırtta ekim ve erkenci çeşit kullanılması konusuna dikkat çekilen toplantıda, Progen Pamuk Tohum çeşitleri hakkında detaylı bilgiler verildi.

PROGEN TOHUM GAZİANTEP'TE MESLEK PAYDAŞLARI İLE BULUŞTU

09 Mart 2019 tarihinde Progen Tohum tarafından Gaziantep Teymur Continental Hotelde gerçekleştirilen ve tüm meslek paydaşlarının talep ve beklentilerinin tartışıldığı toplantıda pamuk üreticileri, çırçır işletmecileri ve bayiler bir araya geldi. Progen Tohum Ar&Ge Müdürü Dr. Batuhan Akgöl, Progen Tohum'un ıslah programı hakkındaki kısa bilgilendirmesinden sonra, Bölgeye hakim olan Progen Pamuk tohum çeşitlerinden **BA440**, **Lima** ve **EDESSA** hakkında detaylı bilgilendirmeler yaptı.

PROGEN TOHUM ADANA BAYİLERİ İLE BULUŞTU

Progen Tohum tarafından Adana bölgesi bayileri için Seyhan Otelde bilgilendirme toplantısı gerçekleştirildi. Progen Tohum Genel Müdürü Aykut Özbuğday'ın açılış konuşması ve Progen Tohum kurumsal yapısı hakkında verdiği bilgilendirme sonrasında Progen Tohum Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart tarafından, pamukta entegre üretim ve Çukurova pamuğunda kalitenin yükseltilmesi için yapılması gerekenler hakkında teknik bilgiler verildi. Çukurova tarımında önemli bir alternatif olan soyanın giderek önem kazandığı vurgulandıktan sonra verim potansiyeli ile bölgede dikkat çeken Progen soya çeşitlerinden Lider, Asya ve Sonya hakkında detaylı bilgilendirmeler yapıldı.

AYDIN PAMUK ÜRETİCİLERİNİN PROGEN TOHUM ZİYARETİ

Türkiye pamuğuna yön veren bölgelerden bir olan Aydın'dan gelen, bölgenin önder çiftçi ve işletmecilerinin buluştuğu 90 kişilik ekip Progen Tohumu ziyaret etti. Progen Tohum üretim tesisleri ve laboratuvarlarının tanıtıldığı etkinlikte, Progen Tohum çeşitleri hakkında detaylı bilgiler verildi. Pamuk yetiştiriciliğinde dikkat edilmesi gereken hususların incelendiği sunumlarda, elyaf kalitesinin önemi ve erkenci çeşit ekim avantajları vurgulandı. Karşılıklı soru cevap halinde devam eden sunuma, bölgede önce çıkan çeşitlerimizden "Lima, Flash, Carisma ve Edssa " pamuk tohum çeşitleri üzerinde duruldu.

HATAY BÖLGESİ BAYİ TOPLANTISI

06.03.2019 tarihinde Progen Tohum tarafından, Hatay Bölge bayilerini buluşturan toplantı düzenlendi. Bölgede tarım sektörü pazarında söz sahibi olan bayilerimizin talepleri ve beklentileri üzerinde duruldu. 2019 sezonu fiyat pariteri, tercih edilen tohum çeşitleri ve talep edilen iyileştirmeler konu başlıkları ile devam eden toplantıda, pamuk fiyatlarının düşüş sebepleri, pamuk elyaf kalitesi hakkında Progen Tohum Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart tarafından detaylı teknik sunum yapıldı.

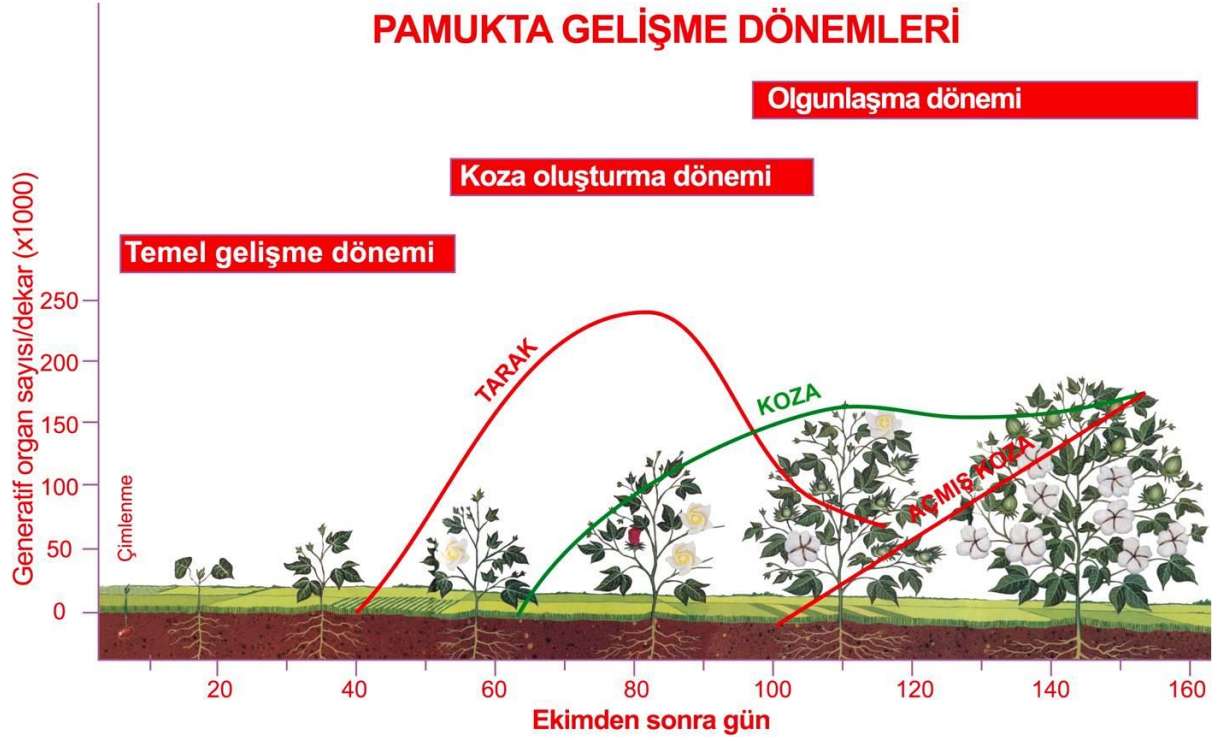

İPUD ÇALIŞANI ZİRAAT MÜHENDİSLERİNE ENTEGRE ZARARLI YÖNETİMİ PROGRAMI

Progen Tohum Genel Koordinatörü Prof. Dr. Cafer Mart, İyi Pamuk Uygulamaları Derneği (İPUD)'nce 24-25 Nisan 2019 tarihlerinde Şanlıurfa'da organize edilen toplantıda, İPUD çalışanı Ziraat Mühendislerine Entegre Zararlı Yönetimi konusunda üç oturumluk eğitim verdi. Birinci oturumda, Pamukta Entegre Zararlı Yönetiminin genel ilkeleri, ikinci oturumda pamukta zararlı böceklerin mücadelesinde entegre mücadele yaklaşımları, üçüncü oturumda ise makineli hasatta son derece önemli olan hasada yardımcı kimyasalların (yaprak döktürücü ve koza açtırıcılar) kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar ve uygulama zamanı konusunda bilgilendirmeler yapıldı. Program sonunda ise katılımcı ziraat mühendislerinin soruları yanıtlandı.

PAMUK NASIL GELİŞİR?*

Pamuğun gelişme süreci üç dönem halinde değerlendirilmektedir:

- Temel gelişme dönemi (Çıkiştan ilk çiçek tomurcuklarının (tarak) oluşumuna kadar olan süreç)
- Koza oluşturma dönemi (ilk tarakların oluşumundan ilk kozanın açtığı döneme kadar olan süreç)
- Olgunlaşma dönemi (ilk koza açımından hasata kadar olan süreç)

Bu dönemlerden temel gelişme dönemi biyotik ve abiyotik stres koşulları açısından en kritik dönem olarak değerlendirilmektedir. Bu yazıda, neden böyle olduğu açıklanmaya çalışılacaktır.

Pamukta çiçeklenme seyrinin ve değişik tarihlerde oluşan kozaların ürün miktarındaki paylarının bilinmesi, pamuk yetiştiriciliğinde bazı kritik kararları almamızda önem taşır.

Pamukta çiçeklenme haftaları ve özellikleri

Özellikleri	Haftalar						
	1	2	3	4	5	6	7
Toplam çiçekte % payı	8.1	23.5	29.4	25.6	9.8	2.3	1.3
Koza tutma oranı (%)	94.1	77.7	43.1	20.7	13.3	10.8	5.0
Toplam üründe payı (%)	21.0	43.0	24.0	8.5	2.5	0.9	0.5
Ortalama koza ağırlığı (gr)	5.2	4.6	3.7	2.8	3.1	3.2	-

Gelişme dönemleri	Süre (Gün)		
	En az	En çok	Ort.
Ekim-Çıkış	6	11	8
Ekim-İlk tarak	34	47	40
Ekim-İlk çiçek	55	65	60
Ekim-İlk koza açımı	105	130	120

Pamuk bitkisinde çeşitlere ve yetiştirme koşullarına bağlı olarak ekimden yaklaşık 6-11 gün sonra çıkışlar, 34-47 gün sonra ilk çiçek tomurcuğu (tarak), 55-65 gün sonra ilk çiçek, 105-130 gün sonra ilk koza açımı gerçekleşir. Çiçek tomurcuğu ve çiçek oluşumu 7 hafta kadar devam eder. Çizelgede de görüldüğü gibi, **7 hafta devam eden çiçeklenme süresi içinde, ilk üç haftada oluşacak çiçekler, toplam ürünün % 88'ini oluşturacak generatif organlardır.** İlk üç haftada oluşan çiçeklerin toplam ürünün % 88'ini oluşturacak kozaya dönüşmesi, çiçeklenmenin ilk üç haftasında oluşacak çiçek tomurcuğu, çiçek ve kozaların da önemini göstermeye yeterlidir.

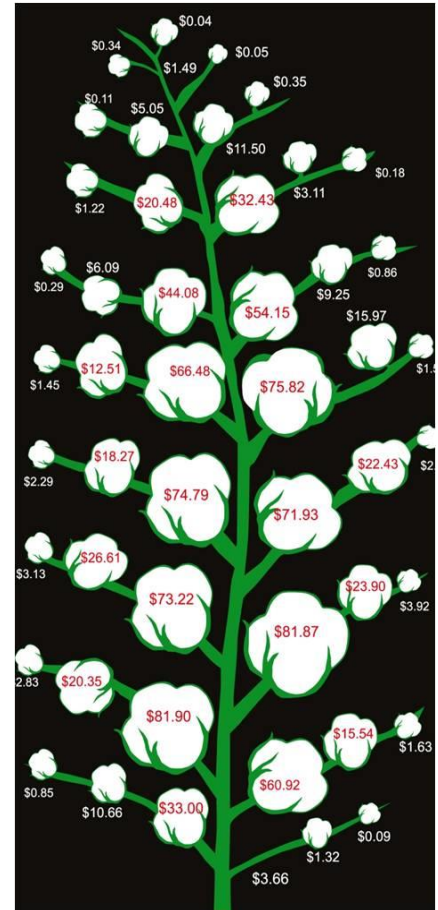
Zaman içinde çiçeklenme ve koza oluşturma periyodu ile toplam üründeki payı böyle olmakla birlikte; bitki üzerinde koza oluşturma seyri nasıldır? Bitkinin değişik yerlerinde oluşan kozaların toplam ürüne katkısı aynı mıdır?

Pamuk bitkisi, yetiştirme koşullarına ve çeşitlere bağlı olarak 12-18 meyve dalına, 1-4 adet odun dalına (vegetatif dal) sahiptir. Meyve dalları üzerinde yine yetiştirme koşullarına ve çeşitlere bağlı olarak 6-8 çiçek tomurcuğu oluşur. Oluşan çiçek tomurcuklarının önemli bir kısmı fizyolojik olarak dökülür. Meyve dalları üzerinde koza oluşumu elipsoid olarak seyreder. Birbirini izleyen iki meyve dalında aynı pozisyondaki kozaların oluşumunda 3 günlük bir zaman farkı vardır. Aynı meyve dalı üzerindeki iki kozanın oluşum süresi arasındaki fark ise yaklaşık 6 gündür.

Bir çiçek döllendikten sonra çevre koşullarına bağlı olarak 40-60 gün sonra olgun koza haline gelir. Bu süre sıcaklığın yüksek olduğu temmuz ayı ile ağustos ayının ilk yarısında 40-45 gün, ağustos sonu eylül aylarında 50-60 gün kadardır.

Meyve dallarının gövdeye en yakın noktasında oluşan ilk kozalar toplam ürünün % 60'ını, ikinci pozisyondaki kozalar ise % 20'sini oluşturur. Bu da, ana gövdeye göre 1. ve 2. pozisyonda oluşan kozaların korunmasının, toplam ürünün büyük kısmının garanti altına alınması anlamına geldiğini gösterir.

Bitki Koruma Yönetimi: Özellikle erken dönemde zararlı olan emici böceklere (Trips, Yaprak biti) karşı oluşturulacak mücadele stratejilerinde, pamukta koza oluşturma döneminde ilk üç haftada oluşan kozaların veya ana gövdeye göre 1. ve 2. pozisyondaki kozaların korunmasına yönelik önlemlerin alınması son derece önemlidir.

Pamuk bitkisinde erken dönemde oluşan kozaların geç dönemde oluşan kozalara mukayese değerleri

*Hazırlayan: Prof. Dr. Cafer MART

*Bu metinde yer alan bilgiler tavsiye niteliğinde olup, farklı üretici koşullarında değişiklikler gerektirebilir.

ProGen A.Ş. ve Atay Tarım A.Ş. bu bilgilerden kaynaklanan uygulamalardan doğabilecek sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk kabul etmez.